Model odpowiedzi i schemat oceniania
arkusza egzaminacyjnego II z geografii

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Punkty	Kryteria zaliczania
22	Pustynie:**1**-Sahara, **2**-Gobi, **3**-Wielka Pustynia Piaszczysta, **4**-Namib Czynnik: *pustynia 1*- wyż dynamiczny, *pustynia 4* - zimny prąd w strefie wyżów	0- 3	za prawidłowe nazwanie wszystkich pustyń – 1pkt za podanie 1 czynnika dla wskazanej pustyni po – 1pkt
23	Typ wydymy -barchan Kierunek przemieszczania się wydymy z prawej do lewej strony ◄——	0-2	za nazwanie typu wydymy – 1pkt za prawidłowe oznaczenie kierunku przemieszczania się wydymy –1pkt
24	Wzrost liczby ludności: B D lub D B F C lub C F A A E E	0-2	za prawidłowe umieszczenie liter D i C oraz A lub B i F oraz A – 1pkt za prawidłowe umieszczenie wszystkich liter według modelu odpowiedzi – 2pkt
25	A – półkula południowa, od lewej **N**, **W** B – półkula północna od lewej **W**, **N** Przyczyna – działanie siły Coriolisa lub ruch wirowy (obrotowy) Ziemi	0-3	za prawidłowe opisanie wyżów i niżów – 1pkt za prawidłowe opisanie półkul – 1pkt za podanie przyczyny – 1pkt
26	1. c, C 2. a, a 3. A,b	0- 3	za każde dwa prawidłowe wypełnienia po 1 punkcie
27	Kujawy, Wyżyna Sandomierska, Wyżyna Lubelska	1	za wskazanie dwóch z wymienionych krain – 1pkt
28	np.: a) - Struktura jest niekorzystna - niewielki udział gleb żyznych, przewaga gleb słabych, b) Zmiany niekorzystne - maleje udział gleb dobrych,	0-2	za prawidłową charakterystykę i ocenę struktury wartości użytkowej – 1pkt za prawidłową charakterystykę i ocenę zmian –1pkt za charakterystykę i jedną ocenę – 2pkt
29	1- ognisko (magmowe), komora (magmowa), 2 - stożek wulkaniczny, 3 – stożek pasożytniczy (stożek boczny, krater boczny), 4 – komin, przewód wulkaniczny	0- 2	za nazwanie dwóch elementów – 1pkt za nazwanie czterech elementów – 2pkt
30	<u>Konsekwencje negatywne</u>, np.: zagrożenie życia, utrata mienia, przekształcenie krajobrazu, straty materialne, utrata miejsc pracy, anomalie pogodowe. <u>Konsekwencje pozytywne</u>, np.: powstawanie żyznych gleb na skałach wulkanicznych, powstawanie surowców	0-2	za podanie dwóch konsekwencji z oceną – 1pkt za podanie czterech konsekwencji z oceną – 2pkt

	mineralnych, mineralizacja wód podziemnych, powstawanie wód termalnych.		
31	Numery oznaczające kolejność wydarzeń geologicznych - od góry: 5, 6, 3, 4, 1, 2	0-2	za prawidłowe uporządkowanie trzech kolejnych wydarzeń –1pkt za prawidłowe uporządkowanie wszystkich wydarzeń – 2pkt
32	Węgiel brunatny – 2-Zagłębie Bełchatowskie, np.: przekształcenia krajobrazu (rzeźby), zanieczyszczenie powietrza, wód; Węgiel kamienny – 7-GOP (lub Zagłębie Górnośląskie) – np.: zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych, zanieczyszczenie powietrza, zapadliska, przekształcenie krajobrazu – hałdy; Siarka – 4-Okręg Tarnobrzeski – np.: zanieczyszczenie wód, powietrza, wyrobiska; Rudy miedzi – 5–Okręg Legnicko-Głogowski – np.: zanieczyszczenie wód i powietrza.	0-3	za każde cztery prawidłowo wypełnione miejsca w tabeli po1 punkcie
33	Węgiel brunatny np.: filtry pyłowe, gazowe w kominach, odsiarczanie węgla, rekultywacja hałd i wyrobisk, Rudy miedzi - np.: filtry, oczyszczalnie ścieków.	0- 2	za każde dwa przykłady – po 1pkt
34	Społeczeństwo młode np. Zair, (ew. Meksyk, Indonezja). Przyczyny, np.: duża liczba kobiet w wieku rozrodczym, wielodzietny model rodziny, niewielkie znaczenie antykoncepcji, aborcji, niski poziom wykształcenia, rozwój medycyny ograniczający epidemie i śmiertelność niemowląt i in.. Konsekwencje, np.: dalszy szybki wzrost liczby ludności, gdy liczne roczniki młodych ludzi założą rodziny, trudności w zapewnieniu właściwej edukacji a potem miejsc pracy dla dorastającej młodzieży co spowoduje wzrost bezrobocia, rozwój patologii społecznych, migracje.	0-3	za wskazanie kraju o młodym społeczeństwie – 1pkt za wskazanie dwóch przyczyn – 1pkt za wskazanie dwóch konsekwencji – 1pkt lub wskazanie jednej przyczyny i jednej konsekwencji – 1pkt
35	np.: po roku 1946, szybki wzrost przyrostu naturalnego do ponad 500 tys. w połowie lat 50., w latach 60. spadek przyrostu do ok. 250 tys. w latach 75-83 wzrost do ok. 350 tys. od roku 1983 do 1999 spadek aż do ok. 10 tys.	0-3	za ogólne scharakteryzowanie zmian przyrostu naturalnego–1pkt za podanie poprawnie obliczonych przybliżonych wartości przyrostu naturalnego – 1pkt

	Przyczyny: np.: wzrostu przyrostu naturalnego w latach 50 – łączenie rodzin, wzrost liczby urodzeń po okresie strat wojennych, rodziny wielodzietne, (wyż kompensacyjny); wzrost w latach 70. – wzrost liczby urodzeń w wyniku większej liczby małżeństw – echo wyżu kompensacyjnego; Spadek przyrostu - lata 60. - zmniejszanie się liczby urodzeń – model rodziny jednodzietnej i mniejsza liczba młodych małżeństw z roczników wojennych, Spadek przyrostu - lata 90. – mniejsza liczba młodych małżeństw – echo niżu lat 60., model rodziny jednodzietnej lub bezdzietnej.		za wyjaśnienie przyczyn zmian dla jednego z okresów – 1pkt
36	Zmiana - spadek udziału zatrudnionych w rolnictwie i wzrost udziału zatrudnionych w usługach i w przemyśle do lat 80.; od 90. lat spadek udziału zatrudnionych w przemyśle i budownictwie. Przyczyna – odpływ ludności ze wsi do miasta, rozwój przemysłu, nowe miejsca pracy, rozwój usług, od lat 90. restrukturyzacja gospodarki, upadek zakładów przemysłowych, zwolnienia z pracy.	0-2	za określenie jednej zmiany i jej przyczyny – 1pkt za określenie dwóch zmian i ich przyczyn za poprawnie podane dwa elementy – 1pkt za poprawnie podane trzy elementy – 2pkt
37	np.: rzeki o znacznym przepływie, duży spadek wód, ukształtowanie terenu umożliwiające budowę zapór, środki finansowe na budowę zbiorników i elektrowni.	0-2	za wskazanie dwóch czynników – 1pkt za wskazanie trzech czynników –2pkt.
38	np.: - degradacja struktury gleb, - zaburzenia stosunków wodnych, - zmiany klimatyczne pobliskich terenów, -zmiany fauny i flory, - niszczenie naturalnych siedlisk, - zmniejszenie powierzchni użytków rolnych,	1	za podanie dwóch zagrożeń –1pkt
39	Rolnictwo ekstensywne, np.: rolnictwo o małych nakładach pracy i kapitału na jednostkę powierzchni i niskiej wydajności, Rolnictwo towarowe, np.: rolnictwo,	0-2	za prawidłowe wyjaśnienie jednego terminu – 1pkt za prawidłowe wyjaśnienie dwóch terminów – 2pkt

	którego produkcja w całości lub prawie w całości przeznaczona jest na sprzedaż (rynek wewnętrzny i zewnętrzny).		
40	W polu 3 należy umieścić: hodowla owiec (Australia) lub uprawa zbóż (Wielkie Równiny, Stany Zjednoczone).	1	za prawidłowe podanie odpowiedzi – 1pkt
41	Wniosek, np.: wydajność polskiego rolnictwa jest mniejsza niż krajów UE, Argumenty, np.: plony pszenicy, ziemniaków i średni udój od 1 krowy są prawie dwukrotnie mniejsze.	0-2	za prawidłowy wniosek dot. różnicy wydajności – 1pkt za podanie dwu argumentów – 1pkt
42	np.- racjonalizacja (zmniejszenie) zatrudnienia w rolnictwie, zwiększenie wydajności pracy, unowocześnienia produkcji, zwiększenie powierzchni gospodarstw (komasacja).	0-2	za wskazanie dwóch problemów – 1pkt za wskazanie trzech problemów – 2pkt
43	np.: a) -w 1993 roku dominowały: produkcja (1) art. spożywczych., (ok.27%), produkcja wyrobów metalowych, ...(7) (23%), produkcja wyrobów przemysłu chemicznego (4) (ok.22%), udział produkcji metali wynosił nieco powyżej 10%, natomiast innych rodzajów działalności produkcyjnej (2,3,5) wynosił od 7 do 4%, najmniejszy był udział grupy pozostałych wyrobów przemysłowych (poniżej 1 %) b) - w porównaniu z rokiem 1990 największe zmiany udziału zanotowano: - 1. (artykuły spożywcze) - wzrost - 4. (wyroby chemiczne) - wzrost - 6. (produkcja metali – spadek,	0-2	za charakterystykę struktury produkcji – 1pkt za wskazanie trzech rodzajów produkcji i kierunku zmian w strukturze produkcji – 1pkt (można uznać również wskazanie - 7. produkcja wyrobów metalowych – spadek, zamiast 4 - wzrost) Uznaje się odpowiedź podającą kolejno rodzaje produkcji (wg jej wielkości)
44	Ocena, np.: Przełom gospodarczy początku lat 90. spowodował zmiany w strukturze działalności produkcyjnej w Polsce zarówno korzystne oraz niekorzystne, Argumenty, np.: zmiany korzystne jak, np.: -spadek udziału produkcji wyrobów przemysłu metalurgicznego przemysł ten jest energochłonny, materiałochłonny i silnie obciąża środowisko, w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo maleje jego udział, - wzrost udziału produkcji art. spożywczych, napojów, - zgodnie	0-2	za ocenę zmian – 1pkt za dwa argumenty uzasadniające ocenę – 1pkt

	z zapotrzebowaniem ludności - wzrost udziału przemysłu chemicznego, drzewno- papierniczego i poligraficznego) – wzrost udziału nowoczesnych działów produkcji Zmiana niekorzystna – spadek udziału przemysłu elektromaszynowego - jest to dziedzina najsilniej rozwinięta w krajach uprzemysłowionych, i inne logicznie uzasadnione		
45	Gęstość dróg kołowych: największa – Niemcy, najmniejsza - Norwegia, Udział autostrad w ogólnej długości dróg kołowych: największy – Hiszpania, najmniejszy – Polska. np.: Szczególnie rozwiniętą siecią dróg kołowych wyróżniają się państwa silnie uprzemysłowione o dużej gęstości zaludnienia i wysokim wskaźniku urbanizacji. Czynniki ograniczające to m.in.: przyrodnicze - lasy, góry, ekonomiczne (koszt inwestycji), społeczne (przesiedlenia ludności), Czynniki warunkujące zróżnicowanie udziału autostrad to m.in.: stopień rozwoju gospodarczego kraju, np. liczba samochodów, wielkość przewozów transportem kołowym i in.	0 - 4	za podanie prawidłowo dwóch lub trzech krajów – 1pkt za podanie czterech krajów – 2pkt za wyjaśnienie zróżnicowania gęstości sieci dróg kołowych –1pkt za wyjaśnienie zróżnicowania udziału autostrad – 1pkt
46	Zalety, np.: dogodne połączenie Polski z Europą Zach. i Wsch., odciążenie istniejących dróg, szybsze przemieszczanie się (skrócenie czasu podróży) omijanie dużych miast, lecz też szybsze połączenie dużych miast Polski, wykorzystanie jako europejskiego szlaku tranzytowego. Bariery: np.: wysokie koszty budowy, zanieczyszczenie środowiska (powietrze, gleby, wody), uciążliwy hałas, zajmowanie obszarów rolniczych przesiedlenia ludzi.	0- 2	za podanie dwóch zalet – 1pkt za podanie dwóch barier – 1pkt lub za podanie jednej zalety i jednej bariery łącznie –1pkt
47	Afryka – Burundi - 500 000 – Tutsi i Hutu – walki prześladowania, czystki etniczne, głód Azja – Afganistan – 2633900 – wojna domowa Europa – Bośnia i Hercegowina – 471600 – wojna domowa, czystki etniczne	0-3	za prawidłowe wypełnienie każdego wiersza – po 1pkt

48	np.: a) emigracja najbardziej aktywnych grup społecznych, niekorzystne zmiany struktury demograficznej, wyludnienie niektórych obszarów, kryzys gospodarczy, b) większa różnorodność kulturowa, konflikty ze społecznościami lokalnymi, zmiany struktury demograficznej, obciążenia finansowe, konieczność utrzymywania obozów dla uchodźców,	0-2	za podanie dwóch lub trzech konsekwencji (z obu grup) – 1pkt za podanie czterech konsekwencji – 2pkt